

УДК 351.9]339.564:338.43(477)

28 Публічне управління та адміністрування

Євген Керничний

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування,

Інна Сурай

науковий керівник

доктор наук з державного управління,

професор кафедри публічного управління та адміністрування,

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

ВПЛИВ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО НОРМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА РОЗВИТОК ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Починаючи з 24 лютого 2022 року українські євроінтеграційні процеси стали більш актуальними та інтенсивними, що відобразилося у наданні Україні статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу (надалі – ЄС) 23 червня 2022 року. Це зумовило активну роботу над оперативним наближенням державної політики та законодавства до європейських стандартів, оскільки ринок ЄС може стати найбільш важливим та платоспроможним напрямком експорту української аграрної продукції.

У грудні 2023 року сталася історична подія – Європейська Рада дала згоду на початок переговорів про вступ України до ЄС. Цей процес передбачає комплекс системних реформ, деякі з яких вже розпочаті, однією з ключових є подальша адаптація українського законодавства до права ЄС. За результатами 2023 року, попри війну, яка не сприяє проведенню системних реформ, середня оцінка України щодо стану адаптації законодавства зросла до 2,27 бала [1].

Як зазначила пані Посол ЄС в Україні Катаріна Матернова, на шляху до повної гармонізації законодавства з європейським Україна вже впровадила

багато змін у галузі цифрової економіки, екологічних вимог та фітосанітарних норм. Ці два напрямки є необхідними для початку експорту продукції аграрного сектору економіки на ринок ЄС [2].

Однак, для вступу України до ЄС необхідно буде повністю адаптувати українське законодавство до законодавства ЄС за усіма 33-ма главами *acquis* [*Acquis communautaire* – сукупність спільних прав і зобов'язань, обов'язкових до виконання в усіх країнах-членах ЄС], відповідно до яких мають відбуватися переговори.

Acquis communautaire у сфері аграрної політики ЄС – це сукупність норм та правил, які регулюють сільське господарство в ЄС. Ці норми та правила спрямовані на забезпечення спільного ринку сільськогосподарської продукції, справедливої конкуренції, захисту довкілля, якості та безпеки харчових продуктів, гуманного ставлення до тварин.

До основних компонентів *acquis* у сфері аграрної політики ЄС належать:

1. Спільна аграрна політика (САП) – система підтримки сільського господарства, яка включає прямі виплати фермерам, програми розвитку сільських територій та інші заходи;

2. Фітосанітарні та ветеринарно-санітарні норми – правила, що стосуються безпеки харчових продуктів, включаючи правила щодо карантину шкідників та хвороб рослин і тварин;

3. Стандарти якості та безпеки харчових продуктів – правила, що стосуються виробництва, обробки та продажу харчових продуктів;

4. Правила захисту довкілля – правила, що стосуються використання добрив, пестицидів та інших хімічних речовин, а також правил щодо захисту ґрунту та води;

5. Правила конкуренції – правила, що забороняють антиконкурентну поведінку, та правила щодо державної допомоги сільському господарству;

6. Інші питання, пов'язані з сільським господарством – правила щодо насіння, тваринництва, бджільництва, органічного сільського господарства та інших аспектів сільськогосподарської діяльності.

Адаптація законодавства України до *acquis communautaire* у сфері аграрної політики ЄС має велике значення для України з наступних причин:

- Євроінтеграція: адаптація українського законодавства до *acquis communautaire* є однією з ключових умов євроінтеграції України;

- Розвиток експорту: відповідність української продукції європейським стандартам відкриває для неї доступ до ринків ЄС, що є найбільшим світовим ринком продукції аграрного сектору економіки;

Залучення інвестицій: інвестори більш охоче вкладають кошти в країни, де діє *acquis communautaire*, оскільки це гарантує їм прозорість та передбачуваність регуляторного середовища;

Підвищення конкурентоспроможності: адаптація до *acquis communautaire* стимулює українські підприємства до модернізації та підвищення якості продукції, що робить їх більш конкурентоспроможними на світовому ринку.

Наразі стан адаптації законодавства України до норм ЄС у сфері експорту продукції аграрного сектору економіки можна оцінити як активний, але ще далекий від завершення. Україна вже прийняла ряд законів та нормативно-правових актів, спрямованих на гармонізацію законодавства з нормами ЄС, а також провела роботу з аналізу та порівняння законодавства.

З метою пришвидшення процесу адаптації, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (*acquis communautaire* ЄС)» від 28 лютого 2023 р. № 189, була проведена внутрішня оцінка стану наближення українського законодавства до законодавства ЄС (селф-скринінг) [3].

Нажаль, на даному етапі не усі норми українського законодавства можуть бути імplementованими у зв'язку з введеним правовим режимом воєнного стану та пов'язаними із ним обмеженнями.

Таким чином, досягнення системної сумісності регулювання у сферах безпеки харчових продуктів, санітарних та фітосанітарних заходів створить умови для зниження обмежень на шляху торгівлі продовольчими товарами між

Україною та ЄС, а подальше наближення українського законодавства у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій до стандартів права ЄС сприятиме забезпеченню розвитку галузі, прозорості процедур та відкритості щодо інвестицій та, відповідно, позитивно впливатиме на розвиток експортного потенціалу аграрного сектору економіки України.

Література

1. Сидоренко С. Рейтинг євроінтеграції-2023: хто випереджає Україну на шляху до ЄС та чи реально їх наздогнати // Європейська правда. 2023. URL: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2023/11/13/7173415/> (дата звернення: 26.05.2024).
2. Інтерв'ю пані Посла Європейського Союзу в Україні Катаріни Матернової // Журнал Forbes Ukraine. 2023. URL: <https://forbes.ua/leadership/ukrainskiy-biznes-mozhe-bagato-chomu-navchiti-evropeyskikh-koleg-intervyu-pani-posla-evropeyskogo-soyuzu-v-ukraini-katarini-maternovoi-18122023-17927> (дата звернення: 26.05.2024).
3. Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis communautaire ЄС): Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 р. № 189, в редакції за 28 лютого 2023 р. // Офіційний вебпортал парламенту України «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.05.2024).